

انتشارات مرسال - کتابخانه ملی ایران / ۱۳۹۵ / ۰۷۰۸۰۱۲

تلفن: ۰۲۶۰۲۴۰۰۱۳۶۰ - فاکس: ۰۲۶۰۲۴۰۰۱۳۳۰ - مرداد: ۰۲۶۰۲۴۰۰۱۶۱۲

احمدی کاشانی، محسن. - ۱۳۹۳ -

امیرکبیر که بود؟ چه کرد؟ چه شد؟ / نوشته محسن
احمدی کاشانی. — کاشان: مرسال، ۱۳۹۴.

ISBN: 978-984-8288-50-8 ۱۰۲ ص.

فهرستویسی بر اساس اطلاعات فیبا، چاپ سوم، ۱۳۸۸.

۱. امیرکبیر، تقی، ۱۱۲۰-۱۷۶۸ ق. ۲. ایران — تاریخ —

قاجاریان، ۱۱۹۳-۱۲۲۲ ق. الف. عنوان.

۱۸ ألف ۳۵ ألف / DSR ۱۳۸۵ ۷۴۵.۹۲ ۹۵۵/۰۷۴۵.۹۲

کتابخانه ملی ایران ۸۴-۹۲۷۵۸

کتابخانه ملی ایران

انتشارات مرسال

ناشر پرگزده

مهدویتمند نایابگاه بین المللی کتاب تهران
www.morsalpub.com

• امیرکبیر که بود؟ چه کرد؟ چه شد؟

• مؤلف: محسن احمدی کاشانی

• ویرایش و امور هنری: گنجینه نقش جهان

• با هستکاری: شرکت موزه گستران سپاهان

• چاپ سوم / ۱۳۸۸ / ۵۰۰۰ نسخه

• لیترکرافی: مدبین

• چاپخانه: نهضت

• شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۸۲۸۸-۵۰-۶

• حق چاپ محفوظ است.

• قیمت: ۲۰۰ تومان

امیرکبیر

که بود؟ چه کرد؟ چه شد؟

به همراه داستان‌هایی از زندگی امیرکبیر

مؤلف:

ممسن احمدی گافشانی

انتشارات مرسل

فهرست مطالب

عنوان		صفحه
مقدمه		۷ .....
- بخش نخست: امیرکبیر که بود؟		۱۱ .....
فصل نخست: امیر از تولد تا صدارت		۱۳ .....
فصل دوم: سافرت های امیر.....		۲۱ .....
- بخش دوم: امیرکبیر چه کرد؟		۲۷ .....
فصل نخست: ایران پس از صدارت امیر.....		۲۹ .....
فصل دوم: آشوب های کشور و اقدامات امنیتی امیر.....		۳۹ .....
فصل سوم: اصلاحات اداری امیر.....		۴۹ .....
فصل چهارم: ایجاد مؤسسات فرهنگی و اصلاح امور اجتماعی ..		۵۷ .....
فصل پنجم: سیاست های مذهبی امیر.....		۷۳ .....
فصل ششم: اصلاحات اقتصادی امیر.....		۸۱ .....
- بخش سوم: امیرکبیر چه شد؟		۸۷ .....
فصل نخست: فرجام امیر		۸۹ .....
- پیوست: داستان هایی از عصر صدارت امیرکبیر		۱۰۳ .....
تصاویر		۱۴۱ .....
کتابنامه		۱۵۲ .....

مقدمه

خواننده عزیز، کتاب پیش رو نگاهی است گذرا بر زندگی یکی از بزرگترین خدمتگزاران جامعه ایرانی و کشور ایران، آشپززاده‌ای که به واسطه بزرگ شدن در شرایطی خاص و برخوردار بودن از هوش سرشار و عشقی که در نهاد او نسبت به کشورش شعله‌ور بود در شرایط حساس توانست بزرگترین خدمات را به جامعه خود عرضه دارد.

امیرکبیر پایه‌گذار اصلاحات گسترده‌ای بود که ایران امروز نتیجه و ثمره آن است و به جرأت می‌توان ادعا کرد اقدامات امیر پایه‌گذار بسیاری از صنایع و علوم امروز است.

باغ فین کاشان، یکی از زیباترین اماکن تاریخی و فرهنگی ایران است. امیر ۴۰ روز آخر عمر خود را به حالت تعیید در این باغ به سر برد و در پیان در حمام صفوی باغ به دست دژخیمان عصر قاجار و فرمان ناصرالدین شاه جاهل و جوان به شهادت رسید. هر ساله هزاران هزار ایرانی علاقه‌مند به این شخصیت بزرگ برای تجدید خاطره و یادآوری ارزش‌های انسانی این قهرمان مبارزه با استعمار و فقر و بدبختی ملت ایران به این محل سفر می‌کنند.

اینجانب به واسطه نیاز جامعه و عدم شناخت لازم و کافی جوانان و برخی بازدیدکنندگان باغ فین کاشان از شخصیت امیر و پاسخگویی

مناسب به سؤالات مطرح شده، بر آن شدم تا مجموعه‌ای فراهم سازم و در اختیار علاقه‌مندان و ایران‌دوستان قرار دهم. با توجه به سؤال‌های مطرح شده از سوی بازدیدکنندگان که امیرکبیر که بود؟ چه کرد؟ چه شد؟ تلاش بر آن شد تا در سه فصل به این پرسش‌ها پاسخ داده شود. در فصل نخست به تولد و رشد امیر و عوامل موثر در تربیت یافتن او پرداخته شد.

در فصل دوم به اقدامات و اصلاحات امیر پس از کسب عنوان صدراعظمی پرداخته شده و در فصل سوم، به فرجام امیر و چگونگی شهادت و وضعیت خانواده‌اش پس از شهادت او اشاره شده است. در پایان کتاب داستان‌هایی جذاب از زندگی امیر برگرفته از کتاب استاد محمود حکیمی افروزه شده تا این مجموعه به ویژه برای نسل جوان جذابیت داشته باشد.

در ارایه مطالب تلاش شد تا با استفاده از ادبیات نزدیک به دوره قاجار خواننده را به زمان رخدادها نزدیک نموده و جرقه‌ای از کلیت شخصیت امیر در ذهن خواننده ایجاد شود. معرفی کامل و جامع امیر نه در یک کتاب بلکه در چندین کتاب نیز نمی‌گنجد. شخصیتی که دوست و دشمن به بزرگی و قدرت و هوش او اعتراف کرده‌اند برای معرفی کامل نیازمند به عزمی بزرگ و همتی بلند دارد.

مجموعه پیش رو کاری است برگرفته از نوشته‌های بزرگان و دانشمندانی چون فریدون آدمیت در کتاب «امیرکبیر و ایران»، حسین مکی در کتاب «امیرکبیر»، عباس اقبال آشتیانی در کتاب «امیرکبیر»، علی اکبر هاشمی رفسنجانی در کتاب «امیرکبیر قهرمان مبارزه با استعمار»، استاد محمود حکیمی با کتاب «داستان‌هایی از زندگانی

امیرکبیر». امید آنکه دوستداران جهت شناخت عمیق‌تر از این شخصیت اثرگذار به مراجع جامع‌تر مراجعه نمایند.

در پایان از همسرم که اینجانب را در گردآوری این مجموعه تشویق و یاری نمودند، کمال تشکر را دارم و همچنین از دوستان عزیز محمود افضل‌نیا، عبدالله مؤذن‌زاده کلور، محسن عزیزی، ابراهیم حبتو، رضا دبیری‌ژاد، مهران غلامی و معلم گرامی احمدنوذری فردوسیه به خاطر زحمات و کمک‌های بی‌دریغشان بسیار سپاسگزارم.

هرگز نمیرد آنکه دلش زنده شد به عشق
ثبت است بر جزیره عالم دوام ما

محسن احمدی کافشانی
کاشان بهار ۱۳۸۴